

Sosiaaliturvan vaihtoehtoiset järjestämistavat -työryhmän perustaminen

Tausta

Keväällä 2020 asetetun sosiaaliturvakomitean¹ tehtävänä on uudistaa sosiaaliturvaa kokonaisuutena. Komitea käsittelee perusturvaa, ansioturvaa, toimeentulotukea sekä niiden välistä yhteyttä ja rahoitusta, ja lisäksi palveluiden nykyistä parempaa yhteensovittamista etuuksiin.

Valmistelutyötä tehdään sosiaaliturvakomitean alaisissa jaostoissa, joiden tehtävänkuvaukset on annettu osana komitean asettamispäätöstä. Tutkimus- ja arviointijaoston osalta asettamispäätöksessä todetaan:

Jaoston vastuualueena on komitean ja muiden jaostojen ehdotusten vaikutusarviointi ja komitean työn tutkimusperusteinen koordinaatio. Vaikutusarviointi sisältää muun muassa vaikutukset kansalaisiin lapsi- ja sukupuolivaikutukset mukaan lukien ja taloudelliset vaikutukset. Jaosto vastaa myös ehdotusten valtiosääntöoikeudellisesta arvioinnista. Jaosto vastaa komitean teettämien selvitysten ja tutkimusten koordinaatiosta sekä kokeilutiedon hyödyntämisestä sosiaaliturvan uudistamisessa. Jaosto työskentelee komitean ja muiden jaostojen antamien toimeksiantojen perusteella ja koordinoi muiden jaostojen työn tutkimuspohjaisuutta.

Tarve perustettavalle ryhmälle

Sosiaaliturvakomitea linjaa sosiaaliturvan pitkän aikavälin uudistamisen periaatteista ja rakenteista välimietinnössään keväällä 2023. Tätä varten komitea antoi 11.10.2021 kokouksessaan tutkimus- ja arviointijaostolle tehtäväksi selvittää vaihtoehtoisten sosiaaliturvan järjestämistapojen, kuten perustuloa, negatiivista tuloveroa, perustiliä sekä perusturvaetuuksien yhdistämistä. Komitea tarkensi 8.11.2021 järjestetyssä työpajassa, että pidemmän aikavälin uudistamisen periaatteiden linjaamiseksi selvitystyön tulee tarkastella myös syyperusteista järjestelmää yhtenä vaihtoehtoista.

Selvitystyön edistämiseksi perustetaan asiantuntijaryhmä, jonka tehtävänä on selvittää sosiaaliturvan vaihtoehtoisia järjestämistapojen sekä esittää vertailukelpoista tietoa eri järjestämistapojen periaatteista, arvopohjasta, perusoikeusperustasta sekä rahoituksesta. Ryhmän vastuulla on myös tuottaa vaihtoehtoisten järjestämistapojen vaikutusarviot. Perustettava ryhmä toimii sosiaaliturvakomitean tutkimus- ja arviointijaoston alaisuudessa ja ryhmän esitykset käsitellään mainitussa jaostossa ennen niiden toimittamista eteenpäin komitealle.

---

¹ [Sosiaaliturvakomitean asettamispäätös](#)

Ryhmän tehtävä ja selvityksen aikataulu

Perustettavan asiantuntijaryhmän tehtävä on

1. Selvittää sosiaaliturvan vaihtoehtoisia järjestämistapoja sekä vertailla eri järjestämistapojen suhdetta nykyjärjestelmään keskeisten tekijöiden osalta: peruseriaatteet, perusoikeusperusta, rahoitusrakenne, kansainvälinen tarkastelu. Komitean esiin nostamia vaihtoehtoisia järjestämistapoja ovat muun muassa perustulo, yksi perusturvaetus, negatiivinen tulovero, perustili sekä syyperusteinen järjestelmä. Myös vakuutusperusteinen järjestelmä otetaan mukaan tarkasteluun. Luettelo ei ole tyhjentävä eikä sulje palvelujen tarkastelua ulkopuolelle.
2. Muodostaa vaihtoehtoisia sosiaaliturvan järjestämistapoja havainnollistavat konkreettiset (etuus)mallit vuorovaikutuksessa komitean kanssa, sekä tuottaa näille konkreettisille (etuus)malleille vaikutusarvioita: vaikutukset ja muutokset eri etuudensaaja- ja henkilöryhmiin sekä kustannuksiin ja rahoitusrakenteeseen.
3. Vahvistaa komitean yhteiskunnallista vuorovaikutusta ja yhteiskehittämistä sekä yhteistyötä tutkimusmaailman kanssa.

Sosiaaliturvakomitea käsittelee selvitystä ensimmäisen kerran työkokouksessaan 14.2.2022. Kohdan yksi selvityksiä tuodaan komitean käsiteltäväksi kevään 2022 aikana. Kohdan 2 vaikutusarviointit tuodaan komitean käsittelyyn syksyllä 2022. Kohdan 3 vuorovaikutustilaisuuksia järjestetään työn edetessä vuoden 2022 aikana. Yhteenvetoraportin luonnos tuodaan komitean käsittelyyn vuoden 2022 lopussa. Valmis raportti jätetään komitealle alkuvuonna 2023.

Ryhmän koonpano

Ryhmään nimetään seuraavat jäsenet:

- Jussi Tervola, tutkimuspäällikkö, THL (puheenjohtaja)
- Sara Mäkäräinen, asiantuntija, STM (koordinaointi)
- Joonas Ollonqvist, tutkija, THL
- Paula Saikkonen, tutkimuspäällikkö, THL
- Anna-Maria Isola, tutkimuspäällikkö, THL
- Signe Jauhiainen, tutkimuspäällikkö, KELA
- Tapio Räsänen, tutkija, KELA
- Miska Simanainen, tutkija, KELA
- Anna-Kaisa Tuovinen, tutkija, KELA
- Jarno Turunen, erityisasiantuntija, TTL
- Allan Seuri, erityisasiantuntija, VM
- Ilari Keso, erityisasiantuntija, STM
- Minna Ylikännö, erityisasiantuntija, TEM

Tutkimus- ja arviointijaoston puheenjohtajilla ja sihteeristöllä sekä sosiaaliturvauudistuksen viestintäasiantuntijalla on läsnäolo- ja puheoikeus ryhmän kokouksissa. Sosiaali- ja terveysministeriön asiantuntemus sosiaaliturvalainsäädännöstä ja lainvalmistelusta on työryhmän käytettävissä.

Ryhmä voi itsenäisesti kutsua asiantuntijoita kuultavaksi. Työryhmää on myös mahdollista täydentää tarpeen mukaan.